

Maria Dubicka

(1936-2025)

Geograf, klimatolog, nauczyciel

W dniu 23 września 2025 roku w wieku 88 lat zmarła dr hab. Maria Dubicka, emerytowany prof. Uniwersytetu Wrocławskiego, zasłużony nauczyciel akademicki oraz bardzo ceniony geograf – klimatolog, której unikatowe badania oraz żmudna praca naukowa i dydaktyczna przez całe życie zawodowe związane były z Zakładem Klimatologii i Ochrony Atmosfery (dawnym Zakładem Meteorologii i Klimatologii) Uniwersytetu Wrocławskiego.

Maria Dubicka z domu Reczuch urodziła się 29 listopada 1936 roku w Sokolnikach koło Lwowa. Po repatriacji w 1946 roku, wraz z rodzicami, przybyła na Ziemię Odzyskaną do Żar na Ziemi Lubuskiej, gdzie kontynuowała naukę szkolną i w tamtejszym Liceum Ogólnokształcącym w czerwcu 1955 roku zdała egzamin maturalny. Po pomyślnym egzaminie wstępnym, rozpoczęła studia (1955-1960) na kierunku Geografia na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego, specjalizując się w zakresie klimatologii pod kierunkiem profesora Aleksandra Kosiby. Tamże, ta była kresowianka miała okazję spotkać

i być na wykładach wielu innych wybitnych geografów z rodowodem lwowskim, m.in. prof. Juliana Czyżewskiego, prof. Alfreda Jahna, prof. Stanisława Szczepankiewicza, a także tych, których wcześniejsze kariery naukowe, związane były z Karpatami i Krakowem (prof. Wojciech Walczak). Warto tu jeszcze wspomnieć postać meteorologa i agroklimatologa prof. Adama Schmucka, lwowskiego doktoranta prof. Henryka Arctowskiego, który w latach 1946-1951 pracował w Katedrze Meteorologii i Klimatologii Uniwersytetu Wrocławskiego, a po przejściu do Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu w dalszym ciągu utrzymywał liczne i ścisłe kontakty naukowe oraz towarzyskie z innymi wrocławskimi klimatologami i meteorologami. To oni kształtowali Jej naukowe pasje i holistyczną wrażliwość przyrodniczą, w której ważne miejsce znajdowały interakcje pomiędzy człowiekiem i jego naturalnym środowiskiem.

Bezpośrednio po zdaniu egzaminu magisterskiego w roku 1960 została zatrudniona przez prof. Aleksandra Kosibę na stanowisku asystenta w Zakładzie i Obserwatorium Meteorologii i Klimatologii Uniwersytetu Wrocławskiego, tzw. „Kosibówce”, która stała się wkrótce jej drugim domem. Do roku 1971, a więc do przejścia prof. Kosiby na emeryturę była Jego jednym z najbliższych współpracowników, a w przyszłości okaże się też, że jednym z najwybitniejszych uczniów Profesora. Całe swoje dorosłe życie związała z Wrocławiem, a zawodowe i naukowe z Uniwersytetem Wrocławskim. To właśnie w tym mieście założyła Rodzinę wchodząc w związek małżeński z Alfredem Dubickim, kolegą ze studiów geograficznych i przyszłym pracownikiem naukowym IMGW, który przez wiele lat był Dyrektorem Oddziału Wrocławskiego IMGW-PIB oraz Prezesem Polskiego Towarzystwa Geofizycznego. Razem doczekali się córki Katarzyny. Ich niezwykle szczęśliwe i zgodne małżeństwo trwało ponad 60 lat, aż do śmierci Pani Profesor.

W maju 1971 roku Maria Dubicka uzyskała doktorat na podstawie pracy pt. *Natężenie promieniowania globalnego i dyfuzyjnego we Wrocławiu* (93 strony, 22 ryciny, 87 tabel). Podstawą pracy były godzinne obserwacje promieniowania całkowitego i rozproszonego prowadzone w Obserwatorium Meteorologii i Klimatologii („Kosibówce”) w latach 1958-1962. Pozwoliły one na szczegółową charakterystykę przebiegów godzinowych, dziennych, miesięcznych i rocznych obu rodzajów promieniowania. Szczególnie cennymi wynikami tego opracowania było: stwierdzenie maksymalnych sum godzinnych promieniowania całkowitego występującego przy niewielkim zachmurzeniu typu

Cu hum i *Cu med* (wyższych niż przy bezchmurnym niebie), określenie typologii zmienności stosunku promieniowania rozproszonego do całkowitego – bardzo ważnego zagadnienia dla bioklimatu i rolnictwa oraz zmienności transmisji promieniowania słonecznego przez atmosferę w zależności od rodzaju chmur, pory dnia i roku – na szczególne podkreślenie zasługuje stwierdzenie odmienności przebiegu transmisji atmosfery od rocznego przebiegu promieniowania całkowitego. Nic dziwnego, że praca ta, której promotorem był prof. Aleksander Kosiba, została wyróżniona Nagrodą Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego.

Efektem badań wpływu cyrkulacji atmosfery na warunki zachmurzenia i usłonecznienia we Wrocławiu była obszerna (295 stron) monografia pt. *Wpływ cyrkulacji atmosfery na kształtowanie warunków klimatu (na przykładzie Wrocławia)* opublikowana w 1994 roku. Na jej podstawie, po kolokwium habilitacyjnym, Maria Dubicka została mianowana na stanowisko profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Wrocławskiego. Za swoją bogatą działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną była wielokrotnie wyróżniana nagrodami Ministra Edukacji Narodowej i Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego. Za zasługi dla Uniwersytetu Wrocławskiego została uhonorowana Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Odznaczona została Srebrnym (1977) i Złotym (1981) Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1998), Złotą Odznaką Zasłużony dla Województwa i Miasta Wrocławia (1983), Złotą Odznaką za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (1997) oraz Medalem 200 lat Pomiarów Meteorologicznych Praha-Klementinum (1983). Profesor Maria Dubicka przeszła na emeryturę w 2007 roku po ponad 40 latach owocnej pracy, pozostając jeszcze przez wiele lat w stałym kontakcie ze swoim macierzystym Zakładem, zawsze żywo zainteresowana tym co się w nim dzieje.

Pierwszy etap jej pracy badawczej obejmował badania nad promieniowaniem słonecznym jako głównym elementem bilansu radiacyjnego. W ramach Międzynarodowego Roku Geofizycznego uczestniczyła, pod kierunkiem prof. Aleksandra Kosiby, w opracowaniu materiałów aktynometrycznych dla Światowych Centrów Danych w Genewie i Moskwie, stanowiących wkład do poznania stosunków radiacyjnych w Europie Środkowej. W późniejszym okresie podjęła badania współczesnych zmian klimatu w zakresie zmienności usłonecznienia i zachmurzenia w Polsce południowo-zachodniej i obszarach górskich Europy o ograniczonych wpływach antropogenicznych (*Variation of sunshine duration in selected mountain regions of Central Europe*, 1997) oraz zmienności sezonowej struktury klimatu.

Od lat 70. XX wieku zaangażowała się w badania z zakresu bioklimatologii i topoklimatologii. Kierowała pracami terenowymi dotyczącymi warunków biometeorologicznych Wrocławia oraz oceny środowiska naturalnego wybranych części miasta dla potrzeb użytkowania i kształtowania przestrzeni miejskiej. Uczestniczyła także w realizacji pomiarów topoklimatycznych (20 posterunków pomiarowych) w mieście i jego otoczeniu. Efektem tych prac było opracowanie 9 map topoklimatycznych w skali 1: 50 000, których była współautorem. Jednocześnie pracowała nad oceną wpływu warunków meteorologicznych i klimatologicznych na stan zanieczyszczenia atmosfery w wybranych regionach Dolnego Śląska. Brała udział w realizacji szeregu innych opracowań m.in. w ramach Problemu Węzłowego „Podstawy przestrzennego zagospodarowania kraju” dotyczącego opracowania klimatu makroregionów Niziny Śląsko-Łużyckiej i Wału Trzebnickiego. Była także autorką i współautorką 15 map z regionalnego opracowania „Atlas Śląska Dolnego i Opolskiego” (1997) wydanego przez Uniwersytet Wrocławski i Komisję Nauk o Ziemi Oddziału PAN we Wrocławiu. Były to po cztery mapy przedstawiające sezonowy rozkład przestrzenny usłonecznienia i promieniowania słonecznego (wraz z Bronisławem Głowickim i Marianem Rojkiem), po trzy mapy rozkładu przestrzennego temperatury powietrza w wybranych typach cyrkulacji atmosfery (CB i E według klasyfikacji Osuchowskiej-Klein) i trzy mapy pokazujące sezonowy rozkład przestrzenny ochładzania bioklimatycznego (Hs).

Od połowy lat 80. XX wieku Maria Dubicka prowadziła prace nad zjawiskiem miejskiej wyspy ciepła, wilgotnością powietrza, warunkami bioklimatycznymi we Wrocławiu w zależności od dynamiki atmosfery. Jej kompleksowe badania wykazujące rolę cyrkulacji atmosfery i warunków synoptycznych w kształtowaniu cech klimatu miasta były jednymi z pierwszych w Polsce. Wprowadziła metody klimatologii dynamicznej do problematyki z zakresu klimatologii urbanistycznej. Badania te zostały zwieńczone wydaniem w 1994 roku rozprawy habilitacyjnej. W dalszym etapie prac nad klimatem miasta zainicjowała w pełni nowoczesny program badań „System of the meteorological measurements in the city of Wrocław climate researches”, rozszerzając sieć pomiarową i wykorzystując automatyczne stacje meteorologiczne i stację mobilną. W ramach tego programu zrealizowano szereg prac badawczych, których wyniki opublikowano w artykułach (*Struktura miejskiej wyspy ciepła i jej związek z warunkami pogodowymi i urbanistycznymi Wrocławia*, 2000, z M. Szymanowskim; *Modyfikowanie klimatu lokalnego przez obszary zurbanizowane*, 2001, z M. Szymanowskim) i pracach doktorskich, których Maria Dubicka była promotorem, poświęconych miejskiej wyspie ciepła (Mariusz Szymanowski, 2003), warunkom wilgotności powietrza (Dariusz Rosiński, 2005)

i bioklimatu Wrocławia (Sebastian Sikora, 2005). Dalsze badania nad rozpoznaniem struktury przestrzenno-czasowej elementów klimatu i bioklimatu Wrocławia i ich zależności od czynników urbanistycznych i pogodowych prowadzone były w ramach zainicjowanego i kierowanego przez Marię Dubicką grantu MNiSW pod tytułem "Zróżnicowanie przestrzenne warstwy granicznej atmosfery na przykładzie Wrocławia i Krakowa". Umożliwiło to badanie struktury miejskiej warstwy granicznej oraz jej wpływu na inne elementy klimatu i warunki aerosanitarne miasta.

Dorobek Marii Dubickiej obejmuje ponad 100 publikacji, w tym wiele artykułów naukowych i komunikatów konferencyjnych, a także licznych map i opracowań niepublikowanych. Była również autorką licznych haseł z zakresu klimatologii w publikacjach encyklopedycznych (Encyklopedia Wrocławia, 2000), oraz artykułów popularno-naukowych z zakresu klimatu miasta.

Maria Dubicka kierowała i uczestniczyła w pracach, których celem była modernizacja programu pomiarowego w Obserwatorium we Wrocławiu i wdrożeniu elektronicznej techniki obliczeniowej do opracowań danych pomiarowych z Obserwatoriów we Wrocławiu i na Szrenicy. Współredagowała serię wydawniczą Zakładu pt. "Biuletyn Meteorologiczny". Recenzowała prace doktorskie i habilitacyjne oraz wnioski na stanowisko profesora, projekty badawcze KBN, wykonywała też recenzje wydawnicze. Była promotorem 53 prac magisterskich i 26 licencjackich studentów geografii i ochrony środowiska, wypromowała 8 doktorów.

Maria Dubicka pełniła wiele funkcji ważnych z punktu widzenia organizacji nauki: była członkiem Senackiej Komisji Bibliotecznej (1999-2002), kierownikiem Doktoranckiego Studium Geografii (1998-2007), członkiem Rady Naukowej Biblioteki Uniwersyteckiej oraz Rady Naukowej Instytutu Geograficznego. Uczestniczyła w pracach wielu komitetów i organizacji. Była członkiem Zespołu Redakcyjnego „Biuletyn Meteorologiczny”, Komisji Kartograficznej PAN Oddział we Wrocławiu (1983-1992), Komisji Nauk o Ziemi PAN Oddział we Wrocławiu. Od 1959 roku była członkiem Polskiego Towarzystwa Geofizycznego, później skarbnikiem Zarządu Oddziału Wrocławskiego (1962-2000), od 2000 roku Członkiem Zarządu Oddziału, a od 2013 roku Członkiem Honorowym tego Towarzystwa, odznaczona została Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Geofizycznego (1997).

Obraz działalności naukowej Marii Dubickiej uzupełnia jej wyteżona praca dydaktyczna. Prowadziła liczne wykłady z klimatologii, klimatu Polski, klimatologii regionalnej kuli ziemskiej, biometeorologii i bioklimatologii oraz seminaria licencjackie, magisterskie i doktoranckie, a także ćwiczenia terenowe z meteorologii dla studentów geografii, ochrony środowiska i biologii środowiskowej oraz studentów studiów podyplomowych i doktoranckich. Należy podkreślić, że wykłady te były zawsze perfekcyjnie przygotowane.

Maria Dubicka w ogródku meteorologicznym w tzw. „Kosibówce” i na wyjeździe terenowym Polskiego Towarzystwa Geofizycznego Oddziału Wrocławskiego do Obserwatorium Geofizycznego w Książu (rok 2015)

Prof. Maria Dubicka wymagała od studentów ugruntowanej wiedzy i solidnej pracy, tego też oraz pasji badawczej i szerokiego, geograficznego spojrzenia na badane tematy wymagała również od współpracowników, ale

przede wszystkim wymagała od siebie –systematycznie przygotowywała się do wykładów, stale wzbogacając je aktualizowaną na bieżąco treścią najnowszych dokonań badawczych. Była osobą niezwykle czytanną i sumienną. Nawet po wielu latach, będąc już na emeryturze, gdy miała tylko sporadyczne kontakty ze studentami i doktorantami wciąż imponowała swą bogatą wiedzą i wielkim doświadczeniem dydaktycznym.

W oficjalnych relacjach z innymi ludźmi prof. Maria Dubicka była osobą zasadniczą i powściągliwą, jednak przy bliższym poznaniu okazywała się empatyczna, uczynna i pełna życzliwości. Była człowiekiem wyjątkowej kultury osobistej, o nieskazitelnym manierach. Swojej Alma Mater poświęciła całe swoje zawodowe i naukowe życie. Była tytanem pracy. Dla nas, Jej uczniów i współpracowników była Mistrzynią i Mentorką. Odeszła Osoba o nieposzlakowanej postawie etycznej, szanowana przez środowisko akademickie i naukowe. Mamy nadzieję, że będziemy godnie kontynuować Jej dzieło. Pozostanie na zawsze w naszej pamięci.

Dr hab. prof. UW r Maria Dubicka spoczywa na Cmentarzu Komunalnym we Wrocławiu przy ul. Kielczowskiej.

Piotr Ropuszyński, Hanna Ojrzyńska, Krystyna Bryś

W biogramie wykorzystano m.in. materiał sporządzony przez prof. Marię Dubicką jako jej Życiorys.

Publikacje Marii Dubickiej

- 1968 – Natężenie promieniowania globalnego we Wrocławiu w 1958 r., Prace Zakładu i Obserwatorium Meteorologii i Klimatologii Uniwersytetu Wrocławskiego (Prace Obserw. Meteor. i Klim. UW r), nr 13 (1958), s. 65-80.
- 1968 – Usłonecznienie Wrocławia użyteczne dla obserwacji heliograficznych, Postępy Astronomii, t. 16, nr 2, s. 129-131 [z J. Mergentalerem].
- 1969 – Natężenie promieniowania we Wrocławiu w 1959 r., Acta Univ. Wratisl. 105, Prace Obserw. Meteor. i Klim. nr 14 (1959), s. 81-97.
- 1970 – Natężenie promieniowania globalnego (I_T) i dyfuzyjnego (I_D) we Wrocławiu w 1960 r., Acta Univ. Wratisl. 115, Prace Obserw. Meteor. i Klim., nr 15 (1960), s. 85-106.
- 1970 – Natężenie promieniowania globalnego (I_T) i dyfuzyjnego (I_D) we Wrocławiu w 1961 r., Acta Univ. Wratisl. 130, Prace Obserw. Meteor. i Klim., nr 16 (1961), s. 86-113.
- 1972 – Natężenie promieniowania globalnego (I_T) i dyfuzyjnego (I_D) we Wrocławiu w 1962 r., Acta Univ. Wratisl. 159, Prace Obserw. Meteor. i Klim., nr 17 (1962), s. 131-153.
- 1972 – Natężenie promieniowania globalnego i dyfuzyjnego we Wrocławiu, Dokumentacja Geograficzna, z. 6, s. 81-87; streszczenie.
- 1972 – Niektóre elementy środowiska geograficznego powiatu Jelenia Góra, [w:] Referaty i materiały Konferencji Nauk.-Techn. n.t. „Model planu zagospodarowania przestrzennego regionu Jeleniogórskiego z uwzględnieniem optymalnych warunków środowiska człowieka”, 15-16 V 1972 Jelenia Góra” NOT, s. 22-53, [z J. Czerwińskim, J. Liebersbachem, J. Tomaszewskim].
- 1974 – Natężenie promieniowania globalnego (I_T) i dyfuzyjnego (I_D) we Wrocławiu w 1964 r., Acta Univ. Wratisl. 225, Prace Obserw. Meteor. i Klim., nr 19 (1964), s. 133-156.
- 1974 – Uwagi na temat oceny warunków meteorologicznych rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, [w:] Materiały sesji naukowej „Wykorzystanie i ochrona ziem południowo-zachodnich Polski”, 8-9 III 1974 r., Wrocław, s. 266-274.
- 1974 – Charakterystyka warunków meteorologicznych we Wrocławiu i na Szrenicy w 1971 r. Acta Univ. Wratisl. 206, Biul. Meteorol. nr 26(1) cz. A, s. 9-48 [z S. Baranowskim, J. Pyką].
- 1975 – Warunki meteorologiczne we Wrocławiu i na Szrenicy w 1972 r., Acta Univ. Wratisl. 287, Biul. Meteorol. nr 27(2) cz. A, s. 11-48 [z S. Baranowskim, J. Pyką].
- 1975 – Stany wyjątkowo niskiej wilgotności względnej powietrza w Karkonoszach w grudniu 1972 roku, Acta Univ. Wratisl. 287, Biul. Meteorol. nr 27(2) cz. A, s. 75-80 [z B. Głowickim, J. Pyką].

- 1979 – Promieniowanie słoneczne we Wrocławiu w 1965 r., *Acta Univ. Wratisl.* 395, *Prace Obserw. Meteor. i Klim.* nr 20 (1965), s. 201-222.
- 1979 – Automatyczna stacja klimatologiczna, *Schweizer Maschinenmarkt Jhg.* 79, nr 11, s.42-43 [z S. Baranowskim, J. Pyką, J. Szymańskim].
- 1979 – Stanisław Baranowski 1935-1978, *Przegląd Geofiz.* r. 24(32), z.2 s. 197-200 [z J. Pyką].
- 1982 – Esquisse du climat de la Pologne, *Hommes et Terres du Nord*, *Bull. Soc. Geographie de Lille*, s. 3-13.
- 1982 – Usłonecznienie we Wrocławiu w latach 1971-1980, [w:] *Materiały z V Seminarium Fitoaktywności*, Puławy 9-12 VI 1981, s. 57-68 [z J. Karal].
- 1982 – Alexander Kosiba, *World Meteorological Organization Bulletin* vol. 31, nr 3 s. 284, Genewa [z J. Pyką].
- 1982 – Prof. dr hab. Aleksander Kosiba (1901-1981), *Przegląd Geofiz.* r. 27 z. 1-2 s. 133-140 [z J. Pyką].
- 1982 – Próba oceny wpływu warunków meteorologicznych na występowanie czynności skurczowej macicy zapoczątkowującej poród, *Ginekologia Pol.*, t. 53, z. 5-6, s. 349-355 [z J. Woytoniem, M. Goneją, T. Runge, M. Oleszek].
- 1983 – Profesor Aleksander Kosiba (1901-1981), *Acta Geoph. Pol.* vol. 31 z. 3 s. 325-329 [z J. Pyką].
- 1984 – Osnovnye čerty klimata Wrocławia, [w:] *Mikroklimat i mezoklimat gorodskich aglomeracij: sbornik meždunarodnoj konfierenccy Kafedry Geografii, Brno 14-16 ijunja 1983 g., předmluva Rudolf Brázdil., Brno, Univerzita J.E. Purkyně*, s. 22-31.
- 1984 – Wpływ cyrkulacji atmosferycznej na warunki zachmurzenia i usłonecznienia we Wrocławiu, [w:] *Udział nauki polskiej w Światowym Programie Klimatycznym: symposium naukowe, maj 1984: streszczenia referatów [aut. Jerzy Michalczewski et al.]. Skierniewice, Komitet Meteorologii i Fizyki Atmosfery PAN, Oddział Warszawski Polskiego Towarzystwa Geofizycznego*, s. 57-58.
- 1986 – Bibliografia prac Stanisława Baranowskiego, oprac. Maria Dubicka, Jerzy Pyka, *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny*, Nr 28 (3), Cz. A (1973), s. 17-19.
- 1986 – Działalność Zakładu Meteorologii i Klimatologii Uniwersytetu Wrocławskiego w 1973 r., *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny*, Nr 28 (3), Cz. A, s. 7-9 [z S. Baranowskim].
- 1986 – Nowy anemograf z mechaniczno-kontaktowym przetwornikiem impulsów, *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny*, Nr 28 (3). Cz. A (1973), s. 71-73 [z J. Pyką, J. Szymańskim].
- 1986 – Stanisław Baranowski (25 III 1935 - 27 VIII 1978), *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny*, Nr 28 (3), Cz. A (1973), s. 11-16 [z J. Pyką].
- 1986 – Warunki meteorologiczne we Wrocławiu i na Szrenicy w 1973 roku, *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny*, Nr 28 (3), Cz. A (1973), s. 21-59 [z S. Baranowskim i J. Pyką].
- 1988 – Prof. dr Aleksander Kosiba (18.I.1901-18.IX.1981): działalność badawcza i dydaktyczna w Uniwersytecie Wrocławskim, *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny*. - Nr 29 (4). Cz. A (1974) - [wyd.] 1988, s. 7-15 [z J. Pyką].
- 1988 – Warunki meteorologiczne we Wrocławiu w 1974 r. w świetle wieloletnich danych klimatologicznych, *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny*, Nr 29 (4), Cz. A (1974), s. 23-56 [z J. Pyką].
- 1988 – Warunki usłonecznienia we Wrocławiu z uwzględnieniem tendencji jego zmian, *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny*, Nr 29 (4), Cz. A (1974), s. 77-98 [z J. Karal].
- 1988 – Zmienność temperatury powietrza we Wrocławiu w latach 1971-1975, *Acta Uniersitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny*, Nr 29 (4), Cz. A. (1974), s. 99-115 [z J. Pyką].
- 1988 – Zmienność z dnia na dzień ciśnienia atmosferycznego we Wrocławiu w latach 1971-1980, *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny*, Nr 29 (4), Cz. A (1974), s. 117-132 [z M. Oleszek].
- 1991 – Opady atmosferyczne we Wrocławiu i ich związek z cyrkulacją atmosfery, *Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego, Seria A, Geografia Fizyczna*, T. 6 (1991), s. 55-84.

- 1991 – Uczniowie profesora Kosiby i ich dorobek naukowy, [w:] Współczesne badania topoklimatyczne, red. S. Bac, Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria A, Geografia Fizyczna, t. 5, s. 23-30., Materiały sympozjum "Współczesne badania topoklimatyczne", Wrocław, 16-19 października 1986 r. [z M. Sadowskim].
- 1991 – Warunki termiczne miasta w wybranych typach cyrkulacji atmosfery na przykładzie Wrocławia, [w:] Współczesne badania topoklimatyczne, red. S. Bac, Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria A, Geografia Fizyczna, t. 5, s. 265-274. Materiały sympozjum "Współczesne badania topoklimatyczne", Wrocław, 16-19 października 1986 r.
- 1994 – Aleksander Kosiba / Maria Dubicka, Jerzy L. Pyka // W: Uczeń wrocławski. [T.] 2, (1974-1994) / [red. nauk. Jan Trzynałowski]. - Wrocław, 1994. - (Prace Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. Seria A ; nr 248). - S. 121-126
- 1994 – Klimat Wrocławia i jego związek ze środowiskiem, [w:] Środowisko Wrocławia. Informator, s. 17-23 [z A. Dubickim].
- 1994 – Usłonecznienie na Szrenicy i jego związek z cyrkulacją atmosfery, [w:] Klimat Dolnego Śląska i krain polarnych, red. J. Pyka, Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia, t. 1, s. 9-43 [z J. Karal].
- 1994 – Wpływ cyrkulacji atmosfery na kształtowanie warunków klimatu (na przykładzie Wrocławia), Acta Universitatis Wratislaviensis. Studia Geograficzne, 60, nr 1581, 295 s.
- 1994 – Zmienność zachmurzenia i usłonecznienia w Sudetach i Karpatach oraz na ich przedpolu, [w:] Klimat Dolnego Śląska i krain polarnych, red. J. Pyka, Acta Universitatis Wratislaviensis, Prace Instytutu Geograficznego, Seria C, Meteorologia i Klimatologia, t. 1, s. 45-60 [z D. Limanówką].
- 1995 – Usłonecznienie we Wrocławiu w latach 1981-1992 na tle stuletniej serii obserwacyjnej, [w:] Klimat Dolnego Śląska, red. J. Pyka, Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia, T. 2, s. 5-21 [z J. Karal i P. Ropuszyńskim].
- 1995 – Warunki energetyczne sezonu wegetacyjnego w strefie kosodrzewiny zachodnich Karkonoszy, [w:] Geoekologiczne problemy Karkonoszy, materiały z sesji naukowej w Borowicach, 13-15.X.1994, red. J. Sarosiek, Poznań, "Acarus", s. 135-144 [z K. Migalą].
- 1996 – Termiczne pory roku we Wrocławiu / Maria Dubicka // w: Klimat Dolnego Śląska / pod red. Jerzego L. Pyki. - Wrocław : Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1996. - (Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia ; t. 3). - S. 5-31. - Streszcz. w jęz. ang. - Recenzent: Janina Trepińska.
- 1997 – Atlas Śląska Dolnego i Opolskiego, [red. odpowiedzialny Władysław Pawlak, red. kartograficzny Janina Pawlak, komputerowe oprac. map Robert Antoszek et al., aut. map Jadwiga Anioł-Kwiatkowska, Robert Antoszek, Witold Berdowski, Tatiana Bocheńska, Jan Burdukiewicz, Henryk Chmał, Danuta Cholewicka-Meysner, Marian Czajka, Andrzej Czapulak, Jerzy Don, Maria Dubicka, Andrzej Dyrz, Andrzej Jabłoński, Krystyna Koll, Władysław Koła, Stefan Kowalski, Romuald Koziel, Halina Kryza, Józef Kryza, Jan Łoboda, Teresa Macicka, Władysław Pawlak, Krystyna Pender, Jacek Piasecki, Zofia Rybałtowska, Elżbieta Sanocka, Bogdan Siciński, Michał Slenczek, Anna Szczepankiewicz-Szmyrka, Ewa Szyrkiewicz, Marek Wanat, Elżbieta Weretelnik, Robert Wers, Andrzej Wiktor, Wanda Wilczyńska, Andrzej Witkowski, Marek Woźny, Jerzy Wyrzykowski], Wrocław, Uniwersytet Wrocławski, Pracownia Atlasu Dolnego Śląska, Teka (52 k.).
- 1997 – Elements of radiation and heat balance in the vegetation season of the subalpine belt of the western Karkonosze Mts (the environment of swiss mountain pine), [w:] Climatological aspects of environment protection in mountain area, red. K. Migala i J. Pereyma, Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia, t. 4, s. 43-55, Materiały z sympozjum "Klimatologiczne aspekty ochrony środowiska w obszarach górskich", Karpacz, 7-9 czerwca 1995, [z K. Migalą].
- 1997 – Variation of sunshine duration in selected mountain regions of Central Europe, [w:] Climatological aspects of environment protection in mountain areas, red. K. Migala i J. Pereyma, Acta Universitatis Wratislaviensis.

Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia, t. 4, s. 31-41. Materiały z sympozjum "Klimatologiczne aspekty ochrony środowiska w obszarach górskich", Karpacz 7-9 czerwca 1995.

- 1997 – Wpływ promieniowania słonecznego na strukturę plonów pszenicy ozimej i jarej, [w:] Wpływ pogody i klimatu na plonowanie roślin zbożowych i okopowych, XXVII Ogólnopolski Zjazd Agrometeorologów, Zamek "Żurawie", Jeleniów, 21-24.09.1997, Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej we Wrocławiu, nr 313, s. 9-19 [z S. Bacem i B. Chrzanowską-Drózdą].
- 1998 – 95-letnia seria rejestracji usłonecznienia na Śnieżce, [w:] Geoekologiczne problemy Karkonoszy, materiały z sesji naukowej w Przesiece, 15-18.X.1997, T. 1, red. J. Sarosiek i J. Štursa, Poznań, Wydawnictwo Acarus, s. 133-144.
- 1998 – Komputerowy meteorologiczny system pomiarowy w obserwatorium meteorologicznym we Wrocławiu, [w:] Warunki klimatyczne regionów górskich i miejskich Dolnego Śląska, red. J. Pyka, Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia, T. 5, s. 101-106 [z P. Netzlem].
- 1998 – Mobilna meteorologiczna stacja pomiarowa w badaniach klimatu aglomeracji miejskiej Wrocławia, [w:] Warunki klimatyczne regionów górskich i miejskich Dolnego Śląska, red. J. Pyka, Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia, T. 5, s. 107-112 [z D. Chudzią].
- 1988 – Wpływ cyrkulacji atmosfery na dzienny przebieg usłonecznienia we Wrocławiu, [w:] Warunki klimatyczne regionów górskich i miejskich Dolnego Śląska, red. J. Pyka, Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia, T. 5, s. 5-23.
- 1999 – Przestrzenne zróżnicowanie emisji ciepła antropogenicznego we Wrocławiu, Acta Universitatis Lodzensis. Folia Geographica Physica, Z. 3, s. 295-305, Materiały z III Ogólnopolskiej Konferencji "Klimat i bioklimat miast", 22-24 października 1997 r. [z D. Chudzią].
- 1999 – Zmienność zachmurzenia w Karkonoszach w ostatnim stuleciu, [w:] Zmiany i zmienność klimatu Polski, ich wpływ na gospodarkę, ekosystemy i człowieka. Ogólnopolska Konferencja Naukowa, Łódź, 4-6 listopada 1999, red. A. Dubicki, Warszawa, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, s. 57-63.
- 2000 – Air temperature and cloudiness at Śnieżka between 1901 and 1998, [w:] Reconstructions of climate and its modelling, red. B. Obrębska-Starkel, Prace Geograficzne, Instytut Geografii Uniwersytetu Jagiellońskiego, z. 107, s. 207-212 [z B. Głowickim].
- 2000 – Ekoklimat Karkonoszy w przekroju wieloletnim w świetle wskaźników kompleksowych, [w:] Geoekologiczne problemy Arkono, red. J. Štursa, K.R. Mazurski, A. Pałucki, Opera Corcontica, 37, s. 55-61 [z B. Głowickim].
- 2000 – Klimat [hasło], [MDu], [w:] Encyklopedia Wrocławia, red. J. Harasimowicz, Wrocław, s. 356-357.
- 2000 – Kosiba Aleksander [hasło], [MDu], [w:] Encyklopedia Wrocławia, red. J. Harasimowicz, Wrocław, s. 386.
- 2000 – Obserwacje meteorologiczne [hasło], [MDu], [w:] Encyklopedia Wrocławia, red. J. Harasimowicz, Wrocław, s. 566-567.
- 2000 – Struktura miejskiej wyspy ciepła i jej związek z warunkami pogodowymi i urbanistycznymi Wrocławia, Acta Universitatis Wratislaviensis. Studia Geograficzne, T. 74, s. 99-118 [z M. Szymanowskim].
- 2001 – Modyfikowanie klimatu lokalnego przez obszary zurbanizowane, [w:] red. Alina Drapella-Hermansdorfer, Kształtowanie przestrzeni zurbanizowanej w myśl zasad ekorozwoju, Wrocław, s. 41-51 [z M. Szymanowskim].
- 2001 – Wybrane zagadnienia klimatu Wrocławia w XX wieku, Prace i Studia Geograficzne, T. 29, s. 101-112 [z J. Pyką].
- 2002 – Klimat Wrocławia, [w:] red. K. Smolnicki, M. Szykasiuk, Środowisko Wrocławia, informator, Wrocław, s. 9-25 [z A. Dubickim i M. Szymanowskim].
- 2002 – Uwarunkowania geograficzne pozyskiwania energii słonecznej na Dolnym Śląsku, [w:] Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na przykładzie Dolnego Śląska, materiały konferencyjne, Polski Klub Ekologiczny. Okręg Dolnośląski – Wrocław, s. 79-87 [z M. Błasiem].
- 2003 – Klimat obszarów zurbanizowanych, Zielona Planeta, nr 1, s. 15-18 [z M. Szymanowskim].

- 2003 – Klimat Wrocławia, charakterystyka warunków klimatycznych Wrocławia, Zielona Planeta, nr 5, s. 26-29 [z M. Szymanowskim].
- 2003 – Man and climate in the 20th century, red. J. Pyka, M. Dubicka, A. Szczepankiewicz-Szmyrka, M. Sobik, M. Błaś, Wrocław, Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 626 s. (Acta Universitatis Wratislaviensis. Studia Geograficzne, 75).
- 2003 – Miejska wyspa ciepła, Zielona Planeta, nr 2, s. 13-16 [z M. Szymanowskim].
- 2003 – Miejska wyspa ciepła we Wrocławiu – struktura przestrzenna i czasowa, [w:] Postępy w badaniach klimatycznych i bioklimatycznych, red. K. Błażejczyk, B. Krawczyk i M. Kuchcik, Prace Geograficzne, nr 188), s. 145-165 [z M. Szymanowskim].
- 2003 – System of meteorological measurements in Wrocław climate investigation, [w:] red. J. Pyka, M. Dubicka, A. Szczepankiewicz-Szmyrka, M. Sobik, M. Błaś, Man and climate in the 20th century, Acta Universitatis Wratislaviensis. Studia Geograficzne, 75, s. 599-608 [z A. Drzeniecką, P. Netzlem, J. Pyką, D. Rosińskim, S. Sikorą i M. Szymanowskim].
- 2003 – The influence of urban environment on air humidity in Wrocław, [w:] red. J. Pyka, M. Dubicka, A. Szczepankiewicz-Szmyrka, M. Sobik, M. Błaś, Man and climate in the 20th century, Acta Universitatis Wratislaviensis. Studia Geograficzne, 75, s. 504-527 [z D. Rosińskim i M. Szymanowskim].
- 2005 – Doktoranckie Studium Geografii 1995-2005, [w:] red. J. Łoboda i P. Migoń, Kierunki badań geograficznych ośrodka wrocławskiego, Wrocław, s. 189-194.
- 2005 – Meteorologia i klimatologia, [w:] red. J. Łoboda i P. Migoń, Kierunki badań geograficznych ośrodka wrocławskiego, Wrocław, s. 61-86 [z J. Pyką].
- 2005 – Typy pogody we Wrocławiu z punktu widzenia rekreacji i turystyki, Czasopismo Geograficzne, T. 76, z. 4, s. 345-365 [z S. Sikorą].
- 2006 – Klimat Wrocławia, [w:] red. Z. Cichocki, Środowisko Wrocławia – informator, Instytut Ochrony Środowiska, Wrocław, s. 16-36 [z D. Rosińskim i M. Szymanowskim].

Bibliografię zestawili Hanna Ojrzńska i Piotr Ropuszyński